

Bråttom med REACH-registrering

Nu är det hög tid att registrera alla kemikalier över ett ton. Det gäller både tillverkare och importörer.

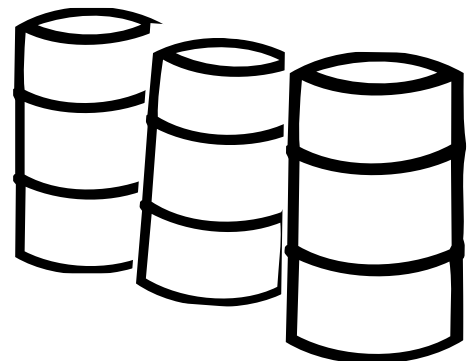
Fram till första december finns möjligheten att förhandsregistrera, sedan kostar det, både att registrera och att göra en grundläggande riskbedömning.

– Vid en inspektion kan företagen i värsta

fall tvingas till produktionsstopp, varnar Urban Ledin, som sitter i REACH-rådet.

Kemikalieinspektionen föreslås i en utredning få ta över en stor del av tillsynen från andra myndigheter.

Sid 2

MIS-godkända utbildningar

Ytterligare ett par miljörevisionsutbildningar har blivit MIS-godkända. Det är två delkurser hos SIS Forum och en utbildning hos Stockholms läns landsting.

Tidigare i år har också en av WSP Environmentals utbildningar blivit MIS-godkänd.

Sid 2, 4

Maries kunder vill ha personcertifierade revisorer

Marie Pettersson på stiftelsen TEM i Lund har nyligen blivit personcertifierad miljörevisor enligt ISO 19011.

– Våra kunder frågar efter det, säger hon. Nu kan jag bevisa att jag har den kompetensen.

Sid 2

Bertil vill ha smarta lösningar

Bertil Berg på Metso Paper är en av MIS nya medlemmar.

– Revisorer är en rolig del av jobbet. Inom MIS hoppas jag få nya idéer, kunna följa utvecklingen på miljösidan och hitta nya smarta lösningar som kan göra oss effektivare på miljöområdet.

Sid 4

MIS höstmöte 11 november

Senaste nytt om REACH, ISO 26000 och ISO 19011

MIS höstmöte ger dig chansen att få den senaste informationen REACH, om arbetet med ISO 26000 och uppdateringen av ISO 19011.

Boka in dagen redan nu.
Inbjudan är på väg ut.

Datum: 11 november
Tid: 12 00 - 16 30
Plats: Landstingshuset (Stockholmssalen),
Hantverkargatan 45, t-bana Rådhuset
Höstmötet börjar med lunch.

På programmet:

- Miljöeffekter av läkemedel
Åke Wennmalm, Stockholms Läns Landsting
- Hur ser Kemikalieinspektionen på REACH och andra kemikaliefrågor i samband med sina inspektioner? (föreläsare ej klart)
- Sveriges förutsättningar att blir framgångsrikt genom cleantech.
Thomas Malmer, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA

• Hur går arbetet med ISO 26000?
Anna Linusson, Stockholms Läns Landsting

• Uppdateringen av ISO 19011
Anne Swartling, Ragn-Sells Miljökonsult

Kostnaden beräknas bli 950 kronor + moms.
Har du frågor om MIS höstmöte, kontakta Alexandra Stewart på MIS kansli,
tel: 08 - 789 04 37.

Vi informerar vad som är på gång inom vår förening

Styrelsemöten

14:e oktober
10:e december

Höstmöte

11:e november

Nya medlemmar

Maria Berdén Evertsson, studerande
Bertil Berg, Metso Paper, Sundsvall
Bo Falgard, Notisum, Täby
Malin Fransson, PEAB, Solna
Maria Höglund, Apoteket, Stockholm
Kjell Karlsson, Göteborgs Universitet
Anette Svensson, FMV, Stockholm
Patrik Wahlberg, Banverket Produktion, Luleå
Magnus Wiking, Swedbank, Stockholm

Ny personcertifierad miljörevisor

Marie Pettersson, TEM, Lund

Förnyad personcertifiering

Anna Gunnarsson, Envima, Linköping

MIS-godkända utbildningar

MIS styrelse har nyligen granskat och godkänt miljöutbildningar hos SIS Forum och Stockholms Läns Landsting.

SIS Forum har fått två delkurser MIS-godkända. Kombinationen av de båda delkurserna uppfyller kraven för teorimomenten för MIS-godkänd miljörevisor.

- Intern revision, två dagar
- Miljökunskap för revisorn, en dag

Stockholms Läns Landsting har fått MIS-godkännande för en kurs som också uppfyller kraven för teorimomenten för MIS-godkänd miljörevisor.

- Miljörevision, tre dagar

Tidigare i år fick också WSP Environmental sin kurs "Intern revision" MIS-godkänd.

Mer information om årets MIS-godkända och tidigare MIS-godkända utbildningar hittar du på MIS hemsida. www.mis.a.se

Bråttom att registrera kemikalier

Företag kan riskera produktionsstopp

Nu börjar det bli bråttom för alla företag som tillverkar eller importerar kemikalier. Den första december är sista dagen att förhandsregistrera alla kemikalier över ett ton.

– Sedan kostar det, både att registrera och att göra en grundläggande riskbedömning. I värsta fall riskerar företagen produktionsstopp, säger Urban Ledin, miljörevisor på Banverket, som sitter både i MIS styrelse och i REACH-rådet.

Den nya kemikalielagstiftningen REACH, som trädde i kraft förra året, innebär att i stort sett alla kemiska ämnen på mer än ett ton ska registreras. Tillverkande företag måste registrera sina kemikalier och företag som själva importerar en kemikalie måste registrera den.

Det ska göras hos ECHA, den nybildade europeiska kemikalieinspektionen i Helsingfors. Urban Ledin tror inte att företagen förstått att det är bråttom.

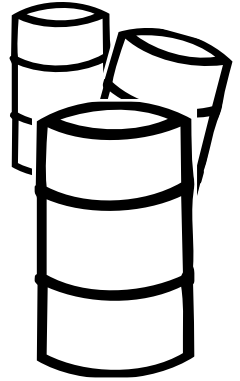
– Vid en inspektion riskerar företagen att förbjudas använda kemikalier som inte registrerats. I värsta fall kan det betyda produktionsstopp.

Lär er revidera kemikalier

För både interna och externa miljörevisorer är det viktigt att lära sig revidera kemikalier, men företagen kan inte överlåta allt ansvar för REACH på miljörevisorer. REACH ställer krav på kompetens och kommunikation och en REACH-organisation i företagen. Råden i säkerhetsdatabladerna

bindande för användarna och företagen måste se till att kunskapen finns hos både personal, kunder, leverantörer och styrelse. Helst ska företagen ha en intern REACH-koordinator.

– Både företagen och deras internrevisorer behöver snabbt lära sig mer om REACH och om de kemikalier företaget använder. De måste också upprätta egna kontrollsystem, konstaterar Urban Ledin.

Förändrad tillsyn

En statlig utredning är just nu ute på remiss. Där finns förslag dels på förändringar i svensk lagstiftning, men också på vem som ska sköta tillsynen. Förslaget är att en stor del av tillsynsansvaret ska flyttas från de olika myndigheter, som har ansvaret idag, till Kemikalieinspektionen. Utredningen föreslår också ökade resurser för tillsynen. Remisstiden går ut i slutet av november.

– Om tillsynsorganisationen och resurserna för tillsyn förändras kan det innebära mer tillsyn för företagen, säger Urban Ledin.

REACH

REACH trädde i kraft 1 juni 2007. REACH ersätter ett 40-tal tidigare lagar på kemikalieområdet. REACH har cirka 30 000 registrerade ämnen, Ungefär 14 000 – 15 000 av dem kan komma att kräva tillstånd för att få användas.

Kunder frågar efter personcertifiering

I augusti blev Marie Pettersson personcertifierad miljörevisor enligt ISO 19011. Hon är sedan 2005 miljökonsult på stiftelsen TEM vid Lunds universitet och har ett femtontal revisionsdagar varje år. Med personcertifieringen hoppas hon på fler revisionsuppdrag.

– Vi har kunder som efterfrågar att vi har den kompetensen och för mig är det bra att kunna bevisa att jag har tillräcklig revisionserfarenhet och motsvarar de krav som ställs på en personcertifierad miljörevisor.

Inom stiftelsen TEM är det dessutom ett kvalitetskrav att de konsulter som har tillräcklig erfarenhet ska personcertifiera sig.

Är du medlem i MIS?

– Snart. Ansökningspapperen är nog på väg, säger Marie Pettersson.

Ny standard klar 2011

Nu pågår revisionen av ISO 19011 och våren 2011 beräknas en reviderad standard vara klar. Anne Swartling är MIS representant i den svenska arbetsgrupp inom SIS tekniska kommitté (TK 304) som arbetar med revisionen.

– För MIS är det viktigt att kunna påverka innehållet, säger hon.

ISO 19011 är idag en vägledande standard och det kommer den att vara även i framtiden. Anne Swartling menar att den kommer att bli ännu mer generell och vägledande i sin utformning.

– Ett mål är att standarden ska vara så generell att den kan användas oavsett vilket ledningssystem ett företag eller en organisation har, säger hon. Den kan som komplement få specialbilagor för olika områden, exempelvis miljö och kvalitet.

En särskild internationell arbetsgrupp, där också Sverige deltar, diskuterar om revision kan göras med utgångspunkt från de delar, aktiviteter eller processer som innebär risker för en organisation.

Nationella förslag

Sverige och många andra länder tar nu fram nationella förslag och synpunkter på standarden, förslag som sedan diskuteras i ISO:s internationella grupp (ISO/TC 76/SC3/WG16). Den gruppen räknar med att presentera ett första förslag, en draft, i augusti 2010. Synpunkter samlas in till ett sista förslag, en "final draft" och den nya standarden beräknas vara klar för publicering i april 2011.

Anne Swartling kan redan nu urskilja vissa områden som kommer att förändras.

– Utbildningskraven kommer att formuleras annorlunda eftersom de krav som finns i standarden idag uppfattas som

krav på främst tredjepartsrevisorer och kan vara svåra att tillämpa för interna revisorer. Dessutom kommer den nya standarden att fokusera mer på resultat av revisionen och mindre på dokumentation av rutiner.

Förenkling

De olika arbetsgrupperna jämför också ISO 19011 med standarden för tredjepartsrevisioner, 17021-2 som delvis överlappar varandra idag.

– De ska inte överlappa varandra utan bli mer renodlade. Samtidigt ska de likriktas mer i ordval och struktur så de blir lättare att känna igen sig i.

Anne Swartling tror också att standarden kommer att förenklas eftersom ISO 19011 uppfattas som ganska omständig idag.

Om och hur den nya standarden kommer att påverka möjligheterna att personcertifiera sig enligt ISO 19011 och om MIS behöver se över sina regler för MIS-godkänd miljörevisor, är frågor som Anne Swartling inte kan svara på idag.

– De svaren får vi först om tre år när den nya standarden är klar, säger hon.

I den svenska arbetsgruppen ingår, förutom MIS, även Swedac, certifieringsföretag och en rad svenska storföretag och statliga verk (bland annat Ericsson, Volvo, Posten, Vattenfall, FMV och Statskontoret).

Miljötekniskt centrum ska stötta och nätverka

Miljötekniskt Centrum, MTC, har bildats i Östergötland. Syftet är att stötta, stimulera och skapa nätverk och förmedla kontakter för miljöteknikföretag och miljökonsulter i regionen. Bakom projektet står bland annat Linköpings och Norrköpings kommuner, Linköpings Universitet och en rad företag i regionen.

Anders Johansson i MIS styrelse, sammanhållande i MIS nätverk i Öster-

götland, hoppas att MTC kan ge ringar på vattnet och ge nya nätverks- och affärsmöjligheter för MIS medlemmar i regionen.

– Regionen vill göra miljö till en profilfråga och det kan skapa nya kontakter och ge fler möjligheter till nätverkande. MTC är ännu i sin linda, men allt organiserat samarbete kring miljöfrågor är bra, säger Anders Johansson.

Applåder för socialt ansvar

400 experter från 80 länder applåderade när de äntligen hade enats om riktlinjer för socialt ansvarstagande, CSR.

Standarden, ISO 26000, Guidance on Social Responsibility skickas nu ut till alla deltagarländer för omröstning.

Det kallas för världens största standardiseringsprojekt och i början av september löstes de sista knäckfrågorna på ett möte i Chile. En av de viktiga frågorna har varit hur långt ett företags eller en organisations sociala ansvar ska sträcka sig när det gäller leverantörer och kunder.

– Standarden handlar bland annat om organisationers ansvar för inverkan på samhälle och miljö, etiskt beteende och respekt för mänskliga rättigheter, säger Staffan Söderberg på WWF, som är vice ordförande i det internationella ISO-sekretariatet och tidigare MIS-ordförande.

CSR globala projektet leds av Swedish Standards Institutet, SIS. År 2010 beräknas den nya standarden vara helt klar.

Vad menas med objektivitet och opartiska revisorer? Kan en medarbetare som aktivt arbetar med förbättring av ledningssystemet, skriva rutiner, eller t o m är ledningens representant, vara internrevisor? Kan man annars i mindre organisationer vara tvungen att använda sig av externa resurser för internrevisioner? Hur löser man frågan i små företag? Finns någon storlekstgräns på organisationen när det skulle vara ok att ha ett visst mått av partiskhet?

Svar: Kravet innebär att revisorn ska ha en sådan ställning att revisionerna kan genomföras objektivt och opartiskt. Det är direkt olämpligt att revisorn granskar sådana delar av miljöledningssystemet och områden i verksamheten som han/hon själv är ansvarig för. Dessutom ska revisorn vara kompetent för uppgiften. I små organisationer kan det därför bli nödvändigt att anlita extern kompetens (exempelvis genom samarbete med andra företag).

Mer information på: www.ISO14000.nu

Ny medlem i MIS

Smarta lösningar kan göra oss effektivare

Välkommen som ny medlem i MIS, Bertil Berg, kvalitets- och miljöchef på Metso Paper i Sundsvall.

Vad gör Metso Paper?

– Vi levererar kompletta anläggningar, utrustningar och processlösningar till världens massa- och pappersindustrier och jobbar för att minska miljöpåverkan i våra kunders anläggningar.

Vad är din roll?

– Som kvalitets- och miljöchef ska jag utveckla och samordna vårt ledningssystem inom kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Jag har jobbat i företaget i 23 år, de senaste 13 åren med ledningssystem och jag gör en handfull revisioner varje år. Revisioner är en ganska rolig del av jobbet.

Vad vill du få ut av ditt medlemskap i MIS?

– Jag vill få nya idéer, följa utvecklingen på miljösidan och hitta nya smarta lösningar som kan göra oss effektivare på miljöområdet.

– Det kan till exempel handla om mätmetoder för miljöprestanda och integration av ledningssystem för kvalitet, miljö och arbetsmiljö. I vår verksamhet diskuterar vi just nu möjligheten att ombilda vår certifiering från lokal nivå till global nivå, för att därigenom "synkronisera" med den globala affärsverksamheten.

Vilken miljöfråga kan du tänka dig att engagera dig i inom MIS?

– Transporter och deras miljöpåverkan är en viktig fråga som jag gärna jobbar med.

Hur fick du kontakt med MIS?

– Genom en annan MIS-medlem.

MIS-godkänd är en kvalitetsstämpel

Sedan 2005 erbjuder MIS både universitet, högskolor och andra kursarrangörer en granskande kvalitetskontroll och ett godkännande av deras utbildningar om de uppfyller ett antal MIS-kriterier.

De som godkänns får ett skriftligt godkännande med MIS-stämpel och dessutom kommer information att finnas både i Miljömissivet och på MIS hemsida, dit företagen också kan länka sig.

– Tidigare fick vårt kansli då och då frågor om vi kunde rekommendera olika utbildningar i miljörevision. Det tyckte vi inte att vi kunde göra utan att veta vad utbildningarna innehöll, säger MIS ordförande Torbjörn Brorson.

Istället arbetade MIS fram ett antal grundläggande krav på utbildningar i miljörevision.

MIS krav innebär bland annat att kurslängden ska vara minst tre dagar, att kursmomenten är tydligt beskrivna och innehåller fyra obligatoriska moment; miljöledningssystem, miljölagstiftning, miljörevision (teori och metodik) och MIS

Ny rapport från Naturvårdsverket

Saneringskostnader ska redovisas på rätt sätt

Bristande kunskaper är ibland ett hinder för effektiv marksanering. Naturvårdsverket har därför tagit initiativ till ett kunskapsprogram om Hållbar Sanering. En del av programmet är en rapport som studerat hur markföroreningar ska redovisas företagsekonomiskt.

Rapporten har tagit fram en strategi och en modell som kan hjälpa företag, konsulter och revisorer att beräkna kostnader och utgifter för markföroreningar.

– Rapporten ger också råd om hur

etiska regler för miljörevisorer.

– För MIS är det viktigt att utbildningarna håller hög kvalitet och att de som går kurserna ska ha tillräcklig kunskap för att kunna ansöka om att bli MIS-godkända miljörevisorer, säger Torbjörn Brorson. MIS-godkännandet ska vara en kvalitetsstämpel.

Information om alla MIS-godkända utbildningar finns på MIS hemsida, dit också utbildningsföretagen kan länka sig hemsidor.

MIS erbjuder också möjligheten att bli MIS-godkänd miljörevisor.

Mer information om MIS-godkänd utbildning och MIS-godkänd miljörevisor hittar du på MIS hemsida. Du kan också kontakta MIS kansli. info@mis.a.se

företagen ska redovisa kostnaderna enligt alla de krav och regler som finns, förklarar Birgit Flening på Ernest & Young som författat rapporten tillsammans med Bertil Grundfeldt på Kemakta Konsult och Magnus Enell på Internationella Miljöinstitutet vid Lunds Universitet.

Studien presenterades vid MIS höstmöte 2007 och den nu färdiga rapporten kan laddas ned från:

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/bokhandeln/620-5835-7.htm>

Medlemsblad för föreningen Miljörevisorer i Sverige

Ansvarig utgivare: Torbjörn Brorson, ordf MIS
Tel: 0708 - 13 12 14
e-post: torbjorn@brorson.pp.se

Redaktör: Gunilla Schönning, Schönskrift
Tel: 08 - 580 150 91
e-post: gunilla.schonning@schonskrift.se

Redaktionsråd: Torbjörn Brorson, som ovan
Linda Avatare, tel: 0730 - 35 40 40
linda.avatare@fortum.com
Birgit Flening, tel: 08 - 52 05 94 34
birgit.flening@se.ey.com

Föreningens adress:
MIS c/o Goodpoint, Hölländaregatan 11, 111 36 Stockholm
Tel 08-789 04 30
e-post: info@mis.a.se

Föreningens plusgiro: 41 77 887 - 9

MIS hemsida: www.mis.a.se

Har du tips och förslag på vad du vill att vi ska ta upp i vårt medlemsblad? Hör av dig till redaktören eller någon i redaktionsrådet.